

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Agnieszka Niewiadomska

przy udziale Prokuratora del. do Prokuratury Krajowej Anety Orzechowskiej,
w sprawie **E. I.**

skazanego z art. 276 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 16 maja 2024 r.,

kasacji wniesionych przez obrońcę oraz

pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt II Ka 275/22,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Mielcu

z dnia 27 maja 2022 r., sygn. akt II K 233/21,

**I. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie II. 2 oraz - w punkcie II,
w zakresie odnoszącym się do czynu zarzuconego E. I. w punkcie
5 aktu oskarżenia - poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego w
Mielcu i w tej części, na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.,
postępowanie umarza, a jego kosztami obciąża Skarb Państwa;**

II. zwraca kwotę 450 zł, uiszczoną tytułem opłaty od kasacji, przez obrońcę E. I., adw. J. S.;

III. umarza postępowanie kasacyjne w zakresie zainicjowanym kasacją wywiedzioną przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, kosztami tego postępowania obciążając Skarb Państwa.

[PGW]

UZASADNIENIE

E. I. został oskarżony o to, że:

„1. w okresie od 31 grudnia 2014 r. do 9 marca 2015 r. w M., woj. [...] będąc biegłym sądowym z zakresu budownictwa ogólnego działając z góry powziętym zamiarem w krótkich odstępach czasu sporządził i przedstawił na potrzeby postępowania sądowego fałszywą opinię, w ten sposób, że:

- przedstawił w dniu 31.12.2014 r. w Sądzie Rejonowym w Mielcu na ul. Kościuszki 15 jako dowód w postępowaniu sądowym tego sądu o sygnaturze I Ns 207/14 opinię z 31 grudnia 2014 r. w przedmiocie ustalenia wartości nakładów w postaci budynku mieszkalnego z garażem wzniesionego na działce nr [...] położonej w miejscowości [...], która to opinia była fałszywa w zakresie zastosowanej metody porównawczej wycenienia nieruchomości poprzez porównanie do cen sprzedaży trzech nieruchomości (w G. - powierzchnia użytkowa 95,90 m², T. - powierzchnia użytkowa 78,50 m², G. - powierzchnia użytkowa 74,50 m²), których to transakcji sprzedaży nie potwierdzono, a która to metoda wyceny porównawczej miała wpływ na ostateczną wycenę nieruchomości,

- a następnie przedstawił w dniu 09.03.2015 r. w Sądzie Rejonowym w Mielcu jako dowód we wspomnianym wyżej postępowaniu opinię uzupełniającą w przedmiocie ustalenia wartości nakładów w postaci budynku mieszkalnego z garażem wzniesionego na działce nr [...] położonej w miejscowości [...], która to opinia była

falszywa w zakresie potwierdzenia ustalonej wcześniej metodą porównawczą wyceny, a co miało wpływ na wycenę końcową także w opinii uzupełniającej tj. o czyn z art. 233 § 1 i 4 k.k.,

2. będąc biegłym sądowym z zakresu budownictwa ogólnego przedstawił w dniu 28.09.2016 r. w Sądzie Rejonowym w Mielcu na ul. Kościuszki 15 jako dowód w postępowaniu sądowym tego Sądu o sygnaturze I Ns 207/14 opinię z 28 września 2016 r. w przedmiocie ustalenia wartości nakładów w postaci budynku mieszkalnego z garażem wzniesionego na działce nr [...] położonej w miejscowości [...], która to opinia była fałszywa w zakresie zastosowanej metody porównawczej wycenienia nieruchomości poprzez porównanie do cen sprzedaży trzech nieruchomości (w B. - powierzchnia użytkowa 95,90 m², T. - powierzchnia użytkowa 78,50 m², G. - powierzchnia użytkowa 74,50 m²), których to transakcji sprzedaży nie potwierdzono, a która to metoda wyceny porównawczej miała wpływ na ostateczną wycenę nieruchomości, przy czym jednocześnie w celu użycia jako autentyczny dołączył jako załącznik do tej opinii sfalszowany przez siebie w nieustalonej dacie między 24.08.2016 r. a 28.09.2016 r. dokument w postaci protokołu oględzin z 24 sierpnia 2016 r. budynku mieszkalnego z garażem z działki nr [...] położonej w miejscowości G., który to dokument jest sfalszowany w zakresie treści (w szczególności brak odrębnych pisemnych uwag J. Z. oraz złożonych odręcznie podpisów), przy czym wersja tego protokołu w porównaniu z późniejszym czasie ujawnionymi jego wersjami jest odmienna w zakresie dotyczącym stanu prac i zakończenia realizacji budowy budynku, stanu stropu (w tym opisu dokonanej „odkrywki”) i tego czy została ta zmiana w stosunku do projektu budowlanego udokumentowana, zamieszczonych w nim podpisów osób uczestniczących w czynności tj. o czyn z art. 233 § 1 i 4 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

3. w dniu 7 lutego 2019 roku w Komendzie Powiatowej Policji w Mielcu na ul. [...] w M. w celu użycia jako autentyczny dołączył do akt prowadzonego postępowania przygotowawczego sfalszowany przez siebie w nieustalonej dacie między 24.08.2016 r. a 07.02.2019 r. dokument w postaci protokołu oględzin z 24 sierpnia 2016 r. budynku mieszkalnego z garażem z działki nr [...] położonej w miejscowości G., który to dokument jest sfalszowany w zakresie treści (w szczególności brak odrębnych pisemnych uwag J. Z. oraz złożonych odręcznie podpisów), przy czym

wersja tego protokołu w porównaniu z wcześniejszym i późniejszym czasie ujawnionymi jego wersjami jest odmienna w zakresie dotyczącym stanu prac i zakończenia realizacji budowy budynku, stanu stropu (w tym opisu dokonanej „odkrywki”) i tego czy została ta zmiana w stosunku do projektu budowlanego udokumentowana, zamieszczonych w nim podpisów osób uczestniczących w czynności tj. o czyn z art. 270 § 1 k.k.,

4. w dniu 5 marca 2019 roku w Komendzie Miejskiej Policji w T. na ul. [...] w T. w celu użycia jako autentyczny dołączył do akt prowadzonego postępowania przygotowawczego sfalszowany przez siebie w nieustalonej dacie między 24.08.2016 r. a 05.03.2019 r. dokument w postaci protokołu oględzin z 24 sierpnia 2016 r. budynku mieszkalnego z garażem z działki nr [...] położonej w miejscowości G., który to dokument jest sfalszowany w zakresie treści (w szczególności brak odrębnych pisemnych uwag J. Z. oraz złożonych odręcznie podpisów), przy czym wersja tego protokołu w porównaniu z wcześniejszym i późniejszym czasie ujawnionymi jego wersjami jest odmienna w zakresie dotyczącym stanu prac i zakończenia realizacji budowy budynku, stanu stropu (w tym opisu dokonanej „odkrywki”) i tego czy została ta zmiana w stosunku do projektu budowlanego udokumentowana, zamieszczonych w nim podpisów osób uczestniczących w czynności tj. o czyn z art. 270 §1 k.k.,

5. w nieustalonej dacie między 24 sierpnia 2016 r. a 18 listopada 2020 r. w T. sfalszował dokument w postaci protokołu oględzin z 24 sierpnia 2016 r. budynku mieszkalnego z garażem z działki nr [...] położonej w miejscowości G., który to dokument jest sfalszowany w zakresie treści (w szczególności brak odrębnych pisemnych uwag J. Z. oraz złożonych odręcznie podpisów), przy czym wersja tego protokołu w porównaniu z wcześniejszym czasie ujawnionymi jego wersjami jest odmienna w zakresie dotyczącym stanu prac i zakończenia realizacji budowy budynku, stanu stropu (w tym opisu dokonanej „odkrywki”) i tego czy została ta zmiana w stosunku do projektu budowlanego udokumentowana, zamieszczonych w nim podpisów osób uczestniczących w czynności tj. o czyn z art. 270 §1 k.k.”

Wyrokiem z dnia 27 maja 2022 r., sygn. akt II K 233/21, Sąd Rejonowy w Mielcu:

„I. na podstawie art. 414 §1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. uniewinnił E. I. od popełnienia czynu z art. 233 §1 i 4 k.k. w zw. z art. 12 §1 k.k. zarzucanego mu w pkt 1 aktu oskarżenia;

II. uznał oskarżonego E. I. za winnego tego, że w dniu 28 września 2016 r. w Sądzie Rejonowym w Mielcu na ul. Kościuszki 15, w celu użycia jako autentyczny przedłożył jako załącznik do sporządzonej przez siebie opinii w przedmiocie ustalenia wartości nakładów w postaci budynku mieszkalnego z garażem wzniesionego na działce nr [...] położonej w miejscowości G. z dnia 28 września 2016 roku do sprawy o sygn. I Ns 207/14 Sądu Rejonowego w Mielcu, sfalszowany przez siebie w nieustalonej dacie między 24.08.2016 r. a 28.09.2016 r. dokument w postaci protokołu oględzin z 24 sierpnia 2016 r. budynku mieszkalnego z garażem z działki nr [...] położonej w miejscowości G., który to dokument jest sfalszowany w zakresie treści (w szczególności brak odrębnych pisemnych uwag J. Z. oraz złożonych odrębnie podpisów), przy czym wersja tego protokołu w porównaniu z późniejszym czasie ujawnionymi jego wersjami jest odmienna w zakresie dotyczącym stanu prac i zakończenia realizacji budowy budynku, stanu stropu (w tym opisu dokonanej „odkrywkii”) i tego czy została ta zmiana w stosunku do projektu budowlanego udokumentowana, czym wypełnił znamiona czynu z art. 270 §1 k.k.. a także uznaje go za winnego zarzucanych mu czynów z art. 270 §1 k.k. popełnionych w sposób wyżej opisany pod punktem 3, 4 i 5 aktu oskarżenia, przy czym przyjął, iż wszystkich tych czynów dopuścił się w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, w warunkach ciągu przestępstw określonego w art. 270 §1 k.k. i za to na podstawie art. 270 §1 k.k. w zw. z art. 91 §1 k.k. skazał go na karę grzywny w wymiarze 200 (dwustu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł (dwadzieścia złotych)”.
W wyroku zawarto również rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku apelacje wywiedli pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, oskarżyciel posiłkowy, prokurator i obrońca.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego J. Z. zaskarżył wyrok w części, a mianowicie w punkcie I – w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego E. I. od popełnienia czynu z art. 233 § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 12 §1 k.k. zarzucanego mu w pkt .1 aktu oskarżenia, w punkcie II - w zakresie kary wymierzonej oskarżonemu, w

punkcie III oraz IV w całości. W apelacji podniósł zarzuty naruszenia przepisów art. 233 § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., art. 17 § 1 pkt 1 w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. oraz 7 k.p.k. Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, w tym zasądzenie na rzecz oskarżyciela posiłkowego J. Z. kosztów procesu w tym zwrotu kosztów ustanowionego pełnomocnika z wyboru za obie instancje, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie, w tym zasądzenie na rzecz oskarżyciela posiłkowego J. Z. kosztów procesu w tym zwrotu kosztów ustanowionego pełnomocnika z wyboru za obie instancje.

Oskarżyciel posiłkowy J. Z. zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., błąd w ustaleniach faktycznych oraz rażącą niewspółmierność kary za przypisane czyny zabronione. Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie oskarżonego za winnego czynu zabronionego zarzucanego mu w pkt. 1 aktu oskarżenia i wymierzenie mu kary, której wymiar oskarżyciel posiłkowy pozostawia do uznania sądu; zmianę pkt II przedmiotowego orzeczenia i wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat, na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązanie oskarżonego do informowania kuratora o przebiegu okresu próby w odstępach 3 miesięcy, a także na podstawie art. 41 § 1 pkt 5 k.k. orzeczenie wobec oskarżonego zakazu pełnienia funkcji biegłego sądowego przez okres 5 lat.

Prokurator zaskarżył wyrok (na niekorzyść), w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając mu rażącą niewspółmierność kary poprzez orzeczenie wobec oskarżonego - w warunkach ciągu przestępstw z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. - kary grzywny 200 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 złotych wobec niedostatecznego uwzględnienia wysokiego stopnia społecznej szkodliwości przypisanego mu przestępstwa wynikającego ze sposobu zachowania się skazanego w trakcie popełnienia przestępstw oraz motywacji do jego popełnienia, co skutkuje tezą, że orzeczona kara nie jest wystarczająca do osiągnięcia wobec oskarżonego celów zapobiegawczych i

wychowawczych, ani nie spełni roli prewencji ogólnej. Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt II w części dotyczącej orzeczenia o karze poprzez wymierzenie oskarżonemu E. I. kary 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat, a także na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązanie skazanego do pisemnego informowania co 3 miesiące kuratora o przebiegu okresu próby, a także na podstawie art. 41 § 1 k.k. 5 lat zakazu wykonywania zawodu biegłego sądowego.

Obrońca zaskarżył wyrok w części, tj. w punkcie II, III i IV wyroku zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. oraz art. 5 § 2 k.p.k., a nadto obrazę przepisu prawa materialnego, tj. art. 115 § 14 k.k. Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie i całkowite uniewinnienie oskarżonego oraz zasądzenie na rzecz oskarżonego kosztów obrony za obie instancje, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy w zaskarżonym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Mielcu.

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt II Ka 275/22, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu:

1. uchylił pkt I zaskarżonego wyroku oraz punkt II w zakresie dotyczącym czynu zarzucanego oskarżonemu E. I. w punkcie 2 aktu oskarżenia i postępowanie w tym zakresie przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Mielcu;
2. zmienił pkt II zaskarżonego wyroku w pozostałej części w ten sposób, że:
 1. uniewinnił oskarżonego E. I. od popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach 3 i 4,
 2. w ramach zarzutu 5 uznał oskarżonego E. I. za winnego tego, że w dniu bliżej nieustalonym pomiędzy 24 sierpnia 2016 roku, a 18 listopada 2020 r. w T. woj. p. zniszczył dokument, w postaci protokołu oględzin nieruchomości znajdującej się miejscowości G., a położonej na działce nr [...] z podpisem i uwagami J. Z. w sytuacji, gdy nie miał wyłącznego prawa do rozporządzania nim, to jest przestępstwa określonego w art. 276 k.k. i za to na mocy tego

przepisu i art. 33 § 1 i 3 k.k. skazał go na karę grzywny w wymiarze 150 stawek dziennych ustalając wysokość stawki dziennej na kwotę 20 zł,

3. uchylił pkt IV zaskarżonego wyroku.

W wyroku zawarto również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

Od orzeczenia sądu odwoławczego kasacje wywiedli obrońca oskarżonego i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego.

Obrońca zaskarżył wyrok w części, to jest w punkcie II podpunkt 2 wyroku zmieniającego pkt II zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Mielcu i skazującego E. I. w ramach zarzutu 5 aktu oskarżenia, zarzucając mu:

- naruszenie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. poprzez skazanie oskarżonego E. I. w pkt. II podpunkt 2 wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt II Ka 275/22 za czyn z art. 276 k.k. (zniszczenie dokumentu), którego to czynu nie zarzucono E. I. w akcie oskarżenia, w związku z czym zachodzi sytuacja braku skargi uprawnionego oskarżyciela co do czynu, za który skazany został E. I. przez Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu w postępowaniu apelacyjnym.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt II Ka 275/22 w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie uniewinnienie oskarżonego.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zaskarżył wyrok w zakresie w jakim wyrok ten został zmieniony w punkcie II wyroku sadu I Instancji, poprzez uniewinnienie oskarżonego E. I. od popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach 3 i 4 aktu oskarżenia. W kasacji, opartej na zarzucie rażącej obrazy prawa materialnego, tj. art. 270 § 1 k.k., wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedziach na kasacje, prokurator wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na przedpolu dalszych rozważań należy wskazać, że w toku postępowania kasacyjnego, już po przekazaniu akt sprawy wraz z nadzwyczajnymi środkami zaskarżenia Sądowi Najwyższemu, oskarżony E. I. zmarł. Śmierć oskarżonego,

zgodnie z dołączonym do akt sprawy kasacyjnej odpisem aktu zgonu, nastąpiła w dniu [...] 2023 r. (k. 37). Powyższe zdarzenie procesowe – z uwagi na brzmienie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. oraz art. 529 k.p.k. - nie mogło pozostać bez wpływu na treść rozstrzygnięć Sądu Najwyższego wydanych w toku niniejszego postępowania.

Zgodnie z pierwszym z powołanych przepisów, *nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy oskarżony zmarł*. Art. 529 k.p.k. stanowi jednak, że *wniesieniu i rozpoznaniu kasacji na korzyść oskarżonego nie stoi na przeszkodzie wykonanie kary, zatarcie skazania, akt łaski ani też okoliczność wyłączająca ściganie lub uzasadniająca zawieszenie postępowania*. Użyty w ostatnio powołanej regulacji zwrot „rozpoznaniu na korzyść oskarżonego” należy przy tym interpretować jako „uwzględnieniu na korzyść oskarżonego” (D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom II. Art. 425–673, wyd. VII, Warszawa 2024, komentarz do art. 529, teza 4).

Z powyższego wynika, że w wypadku wniesienia kasacji na niekorzyść oskarżonego, gdy zaistnieje ujemna przesłanka procesowa w postaci jego śmierci po wniesieniu kasacji, a przed jej rozpoznaniem, zasadniczo należy umorzyć postępowanie kasacyjne, chyba że Sąd Najwyższy zmieni jej kierunek i wyda orzeczenie na korzyść oskarżonego (D. Świecki, *op. cit.*, punkt 7).

W przedmiotowej sprawie, mając na uwadze fakt, iż pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł kasację od wyroku sądu odwoławczego, w części uniewinniającej oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów, wspomniane „przełamanie kierunku i wydanie orzeczenia na korzyść oskarżonego” z oczywistych względów nie było możliwe. Z tego też powodu postępowanie kasacyjne, w zakresie zainicjowanym kasacją wywiedzioną przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, musiało zostać umorzone (punkt III sentencji uzasadnianego wyroku).

Przepis art. 529 k.p.k. bez wątplenia przyznawał Sądowi Najwyższemu kompetencję (połączoną z nakazem uczynienia z niej użytku) zbadania zasadności zarzutu podniesionego w kasacji obrońcy. Analiza przeprowadzona w tym obszarze doprowadziła do wniosku, że zarzut ten jest trafny. Przeszkoda procesowa w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela aktualizuje się bowiem również wtedy, gdy sąd wykracza poza granice przedmiotowe wyznaczone treścią skargi zasadniczej.

I ten stan rzeczy zaistniał w przedmiotowej sprawie. W punkcie 5 aktu oskarżenia oskarżyciel zarzucił wszak oskarżonemu, że „w nieustalonej dacie między 24 sierpnia 2016 r. a 18 listopada 2020 r. w T. sfalszował dokument w postaci protokołu oględzin z 24 sierpnia 2016 r. budynku mieszkalnego z garażem z działki nr [...] położonej w miejscowości G., który to dokument jest sfalszowany w zakresie treści (w szczególności brak odrębnych pisemnych uwag J. Z. oraz złożonych odrębnie podpisów), przy czym wersja tego protokołu w porównaniu z wcześniejszym czasie ujawnionymi jego wersjami jest odmienna w zakresie dotyczącym stanu prac i zakończenia realizacji budowy budynku, stanu stropu (w tym opisu dokonanej „odkrywki”) i tego czy została ta zmiana w stosunku do projektu budowlanego udokumentowana, zamieszczonych w nim podpisów osób uczestniczących w czynności tj. o czyn z art. 270 § 1 k.k.” Sąd zaś skazał oskarżonego za to, że „w dniu bliżej nieustalonym pomiędzy 24 sierpnia 2016 roku, a 18 listopada 2020 r. w T. woj. [...] zniszczył dokument, w postaci protokołu oględzin nieruchomości znajdującej się miejscowości G., a położonej na działce nr [...] z podpisem i uwagami J. Z. w sytuacji, gdy nie miał wyłącznego prawa do rozporządzania nim, to jest przestępstwa określonego w art. 276 k.k.” Bez wątpienia zatem, czyn przypisany oskarżonemu, choć godzi w ten sam przedmiot ochrony, istotnie różni się od czynu zarzucanego przedmiotem czynności wykonawczej, jak i samą postacią tej czynności. Oryginał dokumentu, który sprawca niszczy jest wszak innym przedmiotem niż dokument podrobiony poprzez wykreowanie nowej wersji dokumentu mającego imitować ów oryginał. Zdecydowanie odmienna jest również czynność sprawcza. W judykaturze trafnie zauważa się zaś, że „utrzymanie się w granicach skargi wymaga, aby w czynie przypisanym w wyroku skazującym znalazł się opis tej samej czynności wykonawczej, skierowanej do tego samego przedmiotu, czyli podstawowe elementy określające fakt główny” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2021 r., sygn. akt IV KK 617/19). W tej sytuacji, jedynie uzupełniająco należy wskazać, że przy tak szeroko zakreślonym okresie, w którym miałyby zostać popełnione, przypisane oskarżonemu przez sąd odwoławczy, przestępstwo z art. 276 k.k., zbieżność tego okresu z okresem wskazanym w punkcie 5 aktu oskarżenia, nie może być traktowana jako argument skutecznie wspierający tezę, że granice tożsamości czynu zostały zachowane. Kończąc powyższą analizę wypada odwołać się do trafnej i

przywoływanej po wielokroć w orzecznictwie tezy, że „identyczność czynu jest wyłączona, jeżeli w porównywanych jego określeniach zachodzą tak istotne różnice, że według rozsądnej życiowej oceny nie można ich uznać za określenia tego samego zdarzenia faktycznego” (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2019 r., II KK 37/19). Bez wątpienia analogiczny do przedstawionego w powyższym cytacie stan rzeczy zaktualizował się w niniejszej sprawie.

Oznacza to, że przypisanie oskarżonemu czynu opisanego w punkcie II.2 zaskarżonego wyroku wiązało się z rażącą obrazą zasady skargowości, statuowanej w przepisie art. 14 § 1 k.p.k. W konsekwencji doszło do - stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. - naruszenia art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. Stwierdzenie powyższego uchybienia, z uwzględnieniem faktu, że oskarżony zmarł w toku postępowania kasacyjnego, musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku w punkcie II. 2 oraz - w punkcie II, w zakresie odnoszącym się do czynu zarzuconego E. I. w punkcie 5 aktu oskarżenia - poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w Mielcu i w tej części, na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., umorzeniem postępowania (punkt I uzasadnianego wyroku). Przesłanka procesowa jaką jest śmierć oskarżonego, wyłącza bowiem możliwość toczenia się postępowania ze skutkiem *ex tunc*, a nadto - w przeciwieństwie do przesłanki braku skargi uprawnionego oskarżyciela - ma charakter bezwzględny.

O zwrocie opłaty od kasacji orzeczono na podstawie art. 527 § 4 k.p.k., a o pozostałych kosztach procesu, na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. (pkt II uzasadnianego wyroku).

Tomasz Artymiuk Dariusz Kala Paweł Wiliński

[PGW]

[ms]